

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету української й іноземної
філології та мистецтвознавства

Ірина ШПІТЬКО

«30» вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.2 «Актуальні питання філології ХХІ ст.: літературознавчий аспект»

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти *третій (освітньо-науковий)*

галузь знань *03 Гуманітарні науки*

спеціальність *035 Філологія*

Освітня програма *Філологія*

рік набору 2022/2023 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни *обов'язкова*

Розробник: О.В.Шаф, професор кафедри української літератури, д-р філологічних наук,
доцент _____

Погоджено гарант ОНП

(підпис)

Наталя ДЬЯЧОК
(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри української літератури
Протокол від «01» вересня 2022 року № 1

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української філології та мистецтвознавства

Протокол від «30» вересня 2022 року № 1

Дніпро
2022

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік	Курс	Семестр	Підсумк. контроль			Індивід. завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)					
			екзамен	залік	курс. робота	форма	кількість		всього	аудиторні				самостійна робота
										всього аудиторні	лекції	практичні	лабораторні роботи	
Денна форма навчання														
2023/24	2	3	3					6,0	180	46	30	16		134

1. Мета дисципліни:

- поглибити знання про сучасні теоретико-методологічні тенденції в літературознавстві;
- ознайомити з напрями розвитку літературознавчої думки у відповідності до засад гуманітаристики ХХІ століття та суспільно-культурного контексту новітньої доби;
- сформувані вміння застосовувати альтернативні, експериментальні методологічно-інтерпретаційні літературознавчі стратегії під час розгляду сучасної літератури, здійснення філологічних досліджень.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК 09. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство, у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ФК 08. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, взаємозв'язку між теоретичними підходами та методологічними практиками в галузі філології, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 09. Здатність збирати матеріал для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів, аналізувати взаємозв'язки між мовою і соціальним контекстом, опрацьовувати історико-філологічні джерела на основі їх критичного сприйняття, а отримані дані представляти у вигляді цілісного дослідження.

ФК 10. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези її дослідження, уміння визначати дослідницькі задачі й розробляти шляхи їх розв'язання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійної практики.

ФК 11. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння природи, чинників впливу, тенденцій розвитку мови та літератури та з використанням класичних і новітніх дослідницьких підходів, відповідних загальнонаукових, теоретичних і експериментальних методів.

ФК 12. Здатність представляти результати індивідуальних досліджень у спеціалізованих майстер-класах, на семінарах і конференціях, під час публічних дискусій, у тому числі із застосуванням різних форм візуалізації отриманих даних.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

Для успішного опанування матеріалом курсу студент повинен мати базові знання з літературознавства, теорії літератури.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	Знати основні традиційні та новітні експериментальні підходи до рецепції художнього тексту, теорії і концепції чільних представників сучасних філологічних дослідницьких напрямів; уміти орієнтуватися в новітніх методологічних тенденціях, розуміти їхні переваги й недоліки у вирішенні завдань, поставлених перед сучасною гуманітаристикою.	ПР 09. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.	T.1.1 T.1.2 T.1.3 T.2.1 T.2.2 T.2.3 T.2.4 T.3.1
1	Уміти вирішувати філологічні задачі в нових умовах, творчо підходити до аналізу й інтерпретації сучасної літератури; уміти застосовувати методологічний арсенал сучасної гуманітаристики в інтерпретації художніх текстів, зокрема й у полі власного дослідження, а також у вирішенні різноманітних філологічних завдань.	ПР 10. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.	T.1.1 T.1.2 T.1.3 T.2.1 T.2.2 T.2.3 T.2.4 T.3.1
2	Знати актуальність і перспективність новітніх методологічних пропозицій у вирішенні актуальних проблем сучасної філології; уміти застосовувати методологічний арсенал сучасної гуманітаристики в інтерпретації художніх текстів, зокрема й у полі власного дослідження, а також у вирішенні різноманітних філологічних завдань.	ПР 11. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.	T.1.1 T.1.2 T.1.3 T.2.1 T.2.2 T.2.3 T.2.4 T.3.1
3	Уміти розвивати філологічну науку відповідно до запитів сьогодення, активно застосовувати у вирішенні філологічних задач новітні (експериментальні) підходи й технології сучасної гуманітаристики, розуміти й уміти реагувати на проблеми сучасності.	ПР 12. Проводити самостійні дослідження в галузі лінгвістики, літературознавства або перекладознавства на сучасному рівні, отримуючи достовірні результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.	T.1.1 T.1.2 T.1.3 T.2.1 T.2.2 T.2.3 T.2.4 T.3.1
4	Уміти застосувати й репрезентувати апробовані методологічні підходи до вирішення філологічних завдань у різних форматах практичної роботи (усна відповідь, доповідь, есе, наукова дискусія, презентація, наукова стаття, реферат).	ПР 15. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).	T.1.1 T.1.2 T.1.3 T.2.1 T.2.2 T.2.3 T.2.4 T.3.1

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/ п	Номер і назва теми	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	Самостійна робота
3 семестр					
Розділ 1					
1	Тема 1.1. Проблеми гуманітарної науки XXI століття	2	2		10
2	Тема 1.2. Постколоніальні студії як методологічна пропозиція	4	2		20
3	Тема 1.3. Біополітика в гуманітаристиці	4	2		12
Розділ 2					
4	Тема 2.1. Антропологічні студії. Філософська та літературна антропологія. Тілесний «вимір» у літературі та засади його осмислення.	6	2		20
5	Тема 2.2. Екокритика	2	2		12
6	Тема 2.3. Феміністичні та гендерні студії	4	2		24
7	Тема 2.4. Квір-студії.	4	2		16
Розділ 3					
8	Тема 3.1. Психоаналіз у сучасній гуманітаристиці. Літературознавчий потенціал психоаналізу. Джанк-література	4	2		20
	РАЗОМ	30	16		134

Тематика практичних занять

№ теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1.1	№ 1 Криза гуманітаристики: міф чи реальність?	2	Основна: 1,6
Тема 1.2	№ 2 Постколоніальні студії: українська версія	2	Основна: 2,9 Додаткова: 25,30,37,39
Тема 1.3	№ 3 Біополітика - між постструктуралізмом та антропологією	2	Основна: 2,4 Додаткова: 2,13,24,44.
Тема 2.1	№ 4 Антропологічні студії	2	Основна: 7 Додаткова: 6,8,9,15,16,20-22,28,38,40-42,47
Тема 2.2	№ 5 Екокритика	2	Основна: 2 Додаткова: 7,11,23,29,43,45,46
Тема 2.3	№ 6. Феміністичні студії. Гендерне літературознавство	2	Основна: 2,8 Додаткова: 1,3-5,10,12,31,35,36
Тема 2.4	№ 7 Квір-студії	2	Основна: 2 Додаткова: 26,27,33

Тема 1.3	№ 8 Психоаналіз та його перспективи в гуманітаристиці	2	Основна:5 Додаткова:5,14,17,18, 19,32,34
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1.1	Опрацювання наукової літератури: Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. К.: ВЦ «Академія», 2014. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. К.: Смолоскип, 2008. 360 с. Марковський М. Роль гуманітаристики в сучасному суспільстві. Л.: Центр гуманітарних досліджень; Київ: Смолоскип, 2007. 64с.	10	Основна:1, 2,6
Тема 1.2	1.Конспектування джерел: Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на сході Європи. <i>Постколоніалізм. Генерації. Культура</i> / за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк. Київ: Лаурис, 2014. С.26-44 Заубжко О. Жінка-автор у колоніальній культурі, або Знадоба до української гендерної міфології. О Заубжко. <i>Хроніки від Фортінбраса</i> : Вибрана есеїстика 2009, 152-193. 2.Реферат на тему (на вибір) 1) Теорія орієнталізму Е.Саїда. Поняття орієнталізації; 2) Чорнобильська катастрофа як каталізатор постколоніального дискурсу в Україні; 3) Постколоніалізм та фемінізм: «підпорядковане, що промовляє» (Г.Співак); 4) Росія - імперія в «тіні»: Є.Томпсон про характер російської імперської політики.	20	Основна:4 Додаткова: 10,25,30,37,39,
Тема 1.3	Опрацювання наукової літератури: Ревакович М. Гендер, географія, мова: у пошуках ідентичності в сучасній українській літературі. Л.: Центр гуманітарних досліджень; К.: Смолоскип, 2012. 72с. Кропивко І. Локальне картографування в українській і польській постмодерній прозі. <i>Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"</i> . Серія: Філологія. Літературознавство. 2017. Т. 301, вип. 289. С. 125-131. Вайер С. Криза "біженців" та постнаціональні прикордонні зони: досліджуючи нові біополітичні реалії Європейського Союзу. <i>Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]</i> . Серія: Філологія. Літературознавство. 2016. Т. 271, вип. 259.	12	Додаткова: 2,13,24

	С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2016_271_259_3 .		
Тема 2.1	<p>1. Підготувати план-конспект за вказаними джерелами: Гундорова Т. Симптоматика «хворого тіла» / Т. Гундорова // Критика. — 2010. — Число 7 – 8 (153 – 154). — С. 24 – 28.</p> <p>Изер В. К антропологии художественной литературы. Перевод главы из книги Вольфганга Изера «Prospecting: From Reader Response to Literary Anthropology». <i>Новое литературное обозрение</i>. 2008. № 94. URL: http://www.polit.ru/research/2009/02/27/izer.html;</p> <p>2. Використовуючи методологічні підходи, застосовані в роботі Кетлін Вудворд (Woodward K. Performing age, performing gender. <i>National Women's. Studies Association (NWSA) Journal</i>, 2006, 18(1), 162 – 189.), висвітлити механізми конструювання образу старого тіла в українській літературі / медіа і викласти у формі доповіді / есе (до 5 с.) або презентації (до 10 слайдів).</p>	20	Додаткова: 8,9, 47
Тема 2.2	<p>1. Законспектувати джерело: Ткачук М. Людина і природа в українській літературі крізь призму екокритики. <i>Дивослово</i>, 6, 2011, 52–56.</p> <p>2. Зробити письмовий аналіз (схема довільна) поетики одного з есе Т. Прохаська крізь призму екокритики (зб.есеїв «БотакС»Ю 2009) (до 3с.).</p>	12	Додаткова: 29
Тема 2.3	<p>1) визначити гендерні засоби образотворення в (запропонованих) художніх творах на вибір (<i>Людмила Таран «Колекція коханок», Оксана Забужко «Польові дослідження українського сексу», «Після третього дзвінка вхід до зали заборонено», Валер'ян Підмогильний «Місто», Кетрін Менсфілд «Утома», Віктор Пелевін «Темні види на гору Фудзі»</i>); указати риси поведінки, світовідчуття героїв, які відповідають маскулінному / фемінінному життєвим профілям (референційна, ідентифікаційна, світомоделювальна, сенсожиттєва стратегії), риси маскулінного / фемінінного психотипів, а також вплив стереотипів на творення образів чоловіків і жінок.</p> <p>2) із (запропонованих) художніх творів виписати фрагменти мовлення наратора / героїв як ілюстрацію маскулінного / фемінінного наративу, указати гендерно марковані елементи в текстових уривках.</p> <p>3. Законспектувати наукові джерела. Зборовська Н. Соломія Павличко: фемінізм в українській академічній літературній науці. <i>Сучасність</i>. 2000. №6. С. 55 – 65. Стельмах Х. Феномен жіночого письма: теорія та практика. <i>Studia metodologica</i>. Тернопіль. 2004. №14. С. 103 – 108. Шовалтер Е. Феміністична критика у пущі. <i>Слово. Знак. Дискурс: антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.</i> / за ред. М.Зубрицької. Львів: Літопис,</p>	24	Додаткова: 12,3536.

	1996. С. 510 – 530.		
Тема 2.4	В обраному (із запропонованих) художньому творів (<i>Вірджинія Вульф «Орlando», Оскар Вайльд «Портрет Доріана Грея», Агатангел Кримський «Андрій Лаговський», Марина Козлова «Арборетум», Марина Цвєтаєва «Подруга», Ольга Кобилянська «Меланхолійний вальс», Лариса Денисенко «Кавовий присмак кориці»</i>) проаналізуйте квір / гомосексуальні / лесбійські смисли та шляхи їхньої художньої реалізації. Дайте письмову відповідь (до 10с.) на питання: 1) автобіографічний / ідеологічний рушій звернення автора до теми квір? 2) художні рівні вираження квір-смислів (герої, сюжет, ідейно-тематичний спектр тощо); 3) ступінь і способи кодування квір-смислів; 4) модель зображених квір-взаємин та способи її художнього окреслення; 5) наявні елементи квір / гомосексуальної / лесбійської поетики.	16	Додаткова: 27,33
Тема 1.3	1) в обраному (із запропонованих) художньому творів (<i>Теодозія Зарівна «Дівчинка з черешні», Герман Гессе «Степовий вовк», «Деміан», Валер'ян Підмогильний «Ваня», «Повість без назви...», Клайв Льюїс «Хроніки Нарнії», Юрій Іздрик «Воццек»</i>) проаналізуйте письмово (до 5с.) сновидний епізод, керуючись положеннями теорії підсвідомого та методом «вільних асоціацій» З. Фрейда. 2.Законспектувати джерело: Павличко С. Сто років без Фрейда. <i>Критика</i> , 1998, 9, 11-15. 3.Ознайомтеся із Додатком до кн. «Психоаналіз та літературознавство» Н. Зборовської (семінарське заняття «Аналіз художнього твору», С.351 - 371.): проаналізуйте доцільність застосованих підходів, оцініть системність отриманих результатів, спробуйте в аналогічний спосіб проаналізувати літературний / медійний текст на вибір (форма довільна).	20	Основна:5 Додаткова: 19,32
Всього годин		134	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Виконання завдання		
1. Опитування на практичних заняттях відповідно до їхньої тематики.	1-17	40 балів 8 занять x 5б = 40б.
2. Самостійна робота (тестова форма) за законспектованими джерелами до тем 1.2; 2.1, 2.2, 2.3, 3.1	16	20 балів 20 завдань x 1б = 20б.
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання	60	

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування на практичних заняттях (що включає і виконання самостійних завдань)	
Бали	Критерій
враховується:	
<ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач не оволодів темами, що вивчаються, не знає відповіді на питання, винесені на практичне заняття, не засвоїв зміст відповідної лекції, не опрацював рекомендовані навчальні й наукові джерела, не виконав завдання самостійної роботи; студент не може надати відповідь на поставлені запитання.
1-2 бали «задовільно»	Здобувач частково оволодів змістом тем, що вивчаються, знає відповіді на окремі запитання, винесені на практичне заняття, поверхово / вибірково опрацював рекомендовані навчальні й наукові джерела, засвоїв зміст лекційного курсу, виконав завдання самостійної роботи; студент нечітко формулює відповіді, плутано викладає матеріал, затрудняється відповісти на додаткові запитання
3-4 бали «добре»	Здобувач в основному оволодів змістом тем, що вивчаються, знає відповіді на більшість запитань, винесених на практичне заняття, опрацював значну кількість рекомендованих навчальних і наукових джерел, засвоїв у достатньому обсязі зміст лекційного курсу, виконав низку завдань самостійної роботи; студент нечітко формулює відповіді, не завжди логічно викладає матеріал, затрудняється відповісти на додаткові запитання
5 балів «відмінно»	Здобувач оволодів темами, що вивчаються, знає відповіді на питання, винесені на практичне заняття, завдяки засвоєнню змісту відповідної

	лекції, опрацюванню всіх рекомендованих навчальних і наукових джерел, виконанню всіх завдань самостійної роботи; студент чітко формулює відповідь, логічно викладає матеріал, може відповісти на додаткові запитання.
Самостійна робота (тестова форма) за законспектованими джерелами до тем 1.2; 2.1, 2.2, 2.3, 3.1	
Бали	Критерій
Враховується: правильність наданої відповіді	
0	Здобувач не виконав самостійної роботи в тестовій формі / не дав жодної правильної відповіді
1	Здобувач дав 1 правильну відповідь
2	Здобувач дав 2 правильні відповіді
3	Здобувач дав 3 правильні відповіді
4	Здобувач дав 4 правильні відповіді
5	Здобувач дав 5 правильних відповідей
6	Здобувач дав 6 правильних відповідей
7	Здобувач дав 7 правильних відповідей
8	Здобувач дав 8 правильних відповідей
9	Здобувач дав 9 правильних відповідей
10	Здобувач дав 10 правильних відповідей
11	Здобувач дав 11 правильних відповідей
12	Здобувач дав 12 правильних відповідей
13	Здобувач дав 13 правильних відповідей
14	Здобувач дав 14 правильних відповідей
15	Здобувач дав 15 правильних відповідей
16	Здобувач дав 16 правильних відповідей
17	Здобувач дав 17 правильних відповідей
18	Здобувач дав 18 правильних відповідей
19	Здобувач дав 19 правильних відповідей
20	Здобувач дав 20 правильних відповідей

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- словесні методи (пояснення);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);
- методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література:

Основна:

- 1.Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. Київ.: ВЦ «Академія», 2014.
- 2.Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К.: Смолоскип, 2008. 360 с.
- 3.Введение в гендерные исследования. Ч. I: / Под ред. И. А. Жеребкиной Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Але-тейя, 2001. 708 с.
- 4.Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. К.: Грані-Т, 2013. 548 с. / Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на сході Європи. *Постколоніалізм. Генерації. Культура* / за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк. Київ: Лаурис, 2014. С.26-44
- 5.Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. К.: «Академвидав», 2003.
- 6.Марковський М. Роль гуманітаристики в сучасному суспільстві. Л.: Центр гуманітарних досліджень; Київ: Смолоскип, 2007. 64с.
- 7.Нич Р. Антропологія літератури. Культурна теорія літератури. Поетика досвіду. Львів: Центр гуманітарних досліджень; Київ: Смолоскип, 2007. 64 с.
- 8.Основи теорії гендеру: Навчальний посібник / Київський інститут гендерних досліджень. К.: «К.І.С.», 2004.
- 9.Постколоніальна критика і теорія//Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. К., 1996.

Додаткова:

- 1.Бажан О.М. Кореляція феміністичної та гендерної критики як різновидів новітнього літературознавства. *Шевченкознавчі студії*: Зб. наук. праць. Випуск 16. К.: Київський ВПЦ університет. 2012. С. 152 – 163.
2. Вайер С. Криза "біженців" та постнаціональні прикордонні зони: досліджуючи нові біополітичні реалії Європейського Союзу. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]*. Серія: Філологія. Літературознавство. 2016. Т. 271, вип. 259. С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2016_271_259_3.
- 3.Гапон Н. Гендер у гуманітарному дискурсі: філософсько-психологічний аналіз. Львів: Літопис, 2002. 310 с.
- 4.Дороніна Т. Гендерний напрямок у літературознавстві: теоретико-методологічні основи та практика інтерпретацій. *Гендерний розвиток у суспільстві*: Конспекти лекцій / Відп. ред. К. М. Левковський; наук. ред.-упор. С. П. Юдіна, 2-е вид. К.: ПЦ «Фоліант», 2005. С. 283 – 351.
- 5.Жеребкина И. «Прочти мое желание...». Постмодернизм, психоанализ, феминизм. М.: Идея-Пресс, 2000. 256 с.
- 6.Гомілко О. Метафізика тілесності. Дослідження, роздуми, екскурси. К.: Наук. думка, 2001. 304 с.
- 7.Горболіс Л. Екокритичні виміри української літератури: доцільність і прийнятність застосування (на прикладі «Лісової пісні» Лесі Українки). Філологічні трактати. 2011, 3, 5–10.
- 8.Гундорова Т. Симптоматика «хворого тіла». *Критика*, 2010, 7 – 8 (153 – 154), 24 –28.
- 9.Изер В. К антропологии художественной литературы. Перевод главы из книги Вольфганга Изера «Prospecting: From Reader Response to Literary Anthropology». Новое литературное обозрение. 2008, 94. URL: <http://www.polit.ru/research/2009/02/27/izer.html>;
10. Заужко О. Жінка-автор у колоніальній культурі, або Знадоба до української гендерної міфології. О Заужко. *Хроніки від Фортінбраса*: Вибрана есеїстика 2009, 152-193.
- 11.Ильиных И. А. Экологическая этика. Москва–Берлин : DirectMEDIA, 2014. 734 с.
12. Зборовська Н. Соломія Павличко: фемінізм в українській академічній літературній науці. *Сучасність*. 2000. №6. С. 55 – 65.

13. Кропивко І. Локальне картографування в українській і польській постмодерній прозі. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"*. Серія: Філологія. Літературознавство. 2017. Т. 301, вип. 289. С. 125-131.
14. Лакан Ж. Инстанция буквы в бессознательном, или судьба разума после Фрейда. М., 2002.
15. Лебединцева Н. Тіло поета як медіа-текст. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Філологія. Літературознавство. 2016. Т.271, Вип.259. С.103 – 108.
16. Марковський М.П. Антропологія, гуманізм, інтерпретація. *Теорія літератури в Польщі*. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упор. Б. Бакула; За ред. В. Моренця; Пер. з пол. С. Яковенко. К. : ВД «Києво-Могилянська Академія», 2008. С. 491–503.
17. Мирошніченко В. Здесь ты безумен: джанк-литература. *Коло*, 2014, 11, 11 – 18.
18. Мітчелл Дж. Психоаналіз і фемінізм. Радикальна переоцінка психоаналізу Фрейда / Перекл. з англ. І. Добропас, Т. Шмігер. Львів: Астролябія, 2004. 480 с.
19. Павличко С. Сто років без Фрейда. *Критика*, 1998, 9, 11-15.
20. Подорога Вал. Феноменологія тела. Введение в философскую антропологию (материалы лекционных курсов 1992 – 1994 годов). М.: Ad Marginem, 1995. 340 с.
21. Подлісецька О. Антропологічна перспектива літературознавчих текстів. *Вісник Запорізького національного університету*. Філологічні науки. 2015. №2. С. 102 – 107.
22. Поліщук О літературна антропологія як актуальна наукова пропозиція. URL: <http://studiap.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/64/0>
23. Природа і жінка: перспективи екофемінізму в Україні. Харків: Крок, 2005. 320 с.
24. Ревакович М. Гендер, географія, мова: у пошуках ідентичності в сучасній українській літературі. Л.: Центр гуманітарних досліджень; К.: Смолоскип, 2012. 72с.
25. Співак, Гаятрі Чакраворті. В інших світах. Есеї з питань культурної політики. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2006.
26. Суковатая В. Квир-теория и литературные практики на Западе и в России. *Девиантность в социальном, литературном и культурном контекстах*: опыт мультидисциплинарного осмысления, Сборник научных статей. Минск: Юнипак, 2004. С. 154 – 175.
27. Сэдзвик І.-К. Эпистемология чулана / Пер. с англ. О. Липовской, З. Баблюяна. М.: Идея-Пресс, 2002. 272 с.
28. Тарнашинська Л. Літературознавча антропологія: новий методологічний проект у дзеркалі філософських аналогій. *Слово і Час*. 2009. № 5. С. 48 – 61.
29. Ткачук М. Людина і природа в українській літературі крізь призму екокритики. *Дивослово*, 6, 2011. С. 52–56.
30. Томпсон Е.М. Трубадури імперії. Російська література і колоніалізм. К., 2006.
31. Чоловік і маскуліність у площині тексту: Збірник наукових статей / гол.ред. М. Варикаша. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2014.
32. Фрейд З. Собрание сочинений в 10-ти т. / под общ. ред. М. Аграчевой, А. Боковой, Е. Калмыковой. М.: ООО «Фирма СТД», 2006.
33. Шаф О. Трансгендерні смисли в українській ліриці: level zero (гендерно-психологічний ракурс). *Наукові праці : науково-методичний журнал*. Вип. 289. Т. 301. Філологія. Літературознавство. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 155–161.
34. Шаф О. Тема становлення маскуліності в малій прозі Валер'яна Підмогильного: специфіка художнього втілення. *Таїни художнього тексту* (до проблеми поетики художнього тексту): зб.наук. праць / Ред.кол.: Н. І. Заверталюк (наук. ред) та ін. Дніпро: Ліра, 2016. Вип.19.С. 64 – 70.
35. Шаф О. Гендерно-психологічні аспекти української лірики ХХ століття: монографія. К., 2019. 608 с.
36. Шаф О. Лірика Василя Симоненка, Василя Стуса, Тараса Мельничука: гендерно-психологічний вимір. Дивослово.2018.80с.
37. Шкандрій М. В обіймах імперії: Російська і українська літератури новітньої доби : пер. с англ.; Пер. Петро Тарашук ; Передмова Віра Павлівна Агєєва . Київ : Факт, 2004 . 496 с.

- 38.Шляхова Н. «Бути – означає бути для іншого і через нього – для себе» (антропологічна теорія літератури М. Бахтіна). *Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології* / Упоряд. І. В. Папуша. *Studia methodologica*, Вип. 24. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. С. 144–148.
- 39.Юрчук О. У тіні імперії: українська література у світлі постколоніальної теорії : монографія. К.: Факт. 2013. 221 с.
- 40.Юрчук О. Антропологія літератури: сучасний стан та перспективи розвитку. *Сучасні літературознавчі студії. У просторі наукового пошуку*. 2014. №11. С.594 – 604.
- 41.Яковенко С. Предмет літературознавчої антропології. Польський варіант. *Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології* / Упорядник І.В. Папуша. *Studia methodologica*. Вип. 24. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. С. 148–155.
- 42.Kasperksi E. Świat człowieka. Wst_p do antropologii literatury / Edward Kasperski. – Pułtusk – Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieyszтора, 2006. 496 s.
- 43.Glotfelty C. Introduction. Cheryll Glotfelty *The Ecocriticism Reader: Landmarks in Literary Ecology* / Cheryll Glotfelty, Harold Fromm [eds.]. – Athens and London : University of Georgia Press, 1996. P. XV–XXXVII.
- 44.Mignolo W., Tlostanova M. Theorizing from the Borders. Shifting Geo- and Body-Politics of Knowledge. *European Journal of Social Theory*. 2006, 9.2. P.205 – 221/
- 45.Murphy P. *Ecocritical Explorations in Literary and Cultural Studies: Fences, Boundaries, and Fields* / Patrick Murphy. Plymouth : Lexington Books, 2009. 218 p.
- 46.Reuckert W. Literature and Ecology: An Experiment in Ecocriticism. *Iowa Review*. 1978. Volume 9. Issue 1 (Winter). P. 62–86.
47. Woodward K. Performing age, performing gender. *National Women's. Studies Association (NWSA) Journal*, 2006, 18(1), 162 – 189

8. Інформаційні ресурси:

Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

Цифровий репозиторій Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>